



حمل و نقل شده است. با او هم کلام شدیم تا بیشتر درباره تاریخچه این شرکت بدانیم.

شرکت تی بی تی

رهنما اشاره می کند که آن زمان چندین شرکت حمل و نقل در مشهد کار می کردند که به عنوان مثال شرکت ایران پیما متعلق به فردی به نام مقدم بود و در چهارراه مقدم فعلی فعالیت می کرد و رنگ ماشین هایشان نارنجی و قرمز بود. او می گوید: «شرکت مسافربری تی بی تی (T.B.T) را دو دوست به نام های «توکلی» و «باقرزاده» در سال ۱۳۳۳ افتتاح کردند و نام این شرکت هم مخفف اسم همین دو نفر است که سهام داران آن بودند. باقرزاده فردی صاحب نفوذ در رژیم ستم شاهی بود و به دربار رفت و آمد داشت؛ به همین دلیل توانست چنین شرکت و سرمایه ای داشته باشد. او فرد بسیار منظم و دقیقی بود و این شرکت را براساس استانداردهای اروپایی آن زمان دایر کرد و شعبه های مختلفی در سراسر ایران باز کرد. اتوبوس های خط مشهد به تهران اولین خط اتوبوس بین شهری آن ها بوده است.» هم زمان با تاسیس تی بی تی در تهران، برادران اطمینان به نام های ابوالحسن و محمدباقر در مشهد که خود صاحب موسسه مسافربری اطمینان بودند، نمایندگی تی بی تی را می گیرند. در گذشته دفتر فروش بلیت همه گاراژها، دور میدان حضرت بوده است که به دستور استاندار وقت، گاراژها به خارج از شهر منتقل می شوند. بدین ترتیب برادران اطمینان هم دفتر خود را به خارج از شهر منتقل می کنند.

برند خاص تی بی تی

رهنما در ادامه صحبتش به خاص بودن برند و اتوبوس های این شرکت اشاره می کند و آن را از چندین زاویه، خاص می داند و در این باره توضیح می دهد: «موسس تی بی تی که باقرزاده باشد، فردی بسیار دقیق و حساس به اجرای قوانینش

در شرکت بود. تمام ماشین های این شرکت به رنگ سبز پسته ای یا آبی بودند و در تمام ایران هر جا ماشینی با این رنگ دیده می شد، همه بدون خواندن کنار اتوبوس می دانستند که متعلق به شرکت مسافربری تعاونی ۱۵ تی بی تی است. یکی دیگر از ویژگی های این شرکت، پوشیدن لباس فرم و کلاه لبه دار راننده ها بود. آن ها لباس های یکسانی در تمام شهرها داشتند و اگر راننده ای کلاهش را در بین مسیر برمی داشت یا کلاه به سر نداشت، به طور حتم شرکت جریمه اش می کرد. ویژگی دیگری که این شرکت را از سایر شرکت ها متفاوت می کرد، این بود که راننده فقط حق داشت داخل گاراژ، مسافر سوار کند و در بین راه حق ایستادن و مسافر سوار کردن نداشت. رانندگان قدیمی تعریف می کنند که بارها شاهد بودند خود باقرزاده در بین جاده، اتوبوس را متوقف می کرد و از مسافران می پرسید آیا راننده، کنار جاده برای سوار کردن مسافر ایستاده است یا نه. در صورت مثبت بودن پاسخ، عذر آن راننده را می خواست. یا اگر در بازرسی هایش، می فهمید راننده ها کلاه یا لباس فرم ندارند، به طور حتم توبیخشان می کرد.»

اتوبوس تک صندلی

در آن سال ها که اتوبوس ها دو ردیف صندلی داشتند و از نظر بهداشتی چندان چنگی به دل نمی زدند، اتوبوس های تی بی تی تک صندلی بودند. از نظر درجه بندی و سطح شرکت ها نیز می توانم بگویم جزو بهترین ها بودند. در آن زمان ایران پیما و تی بی تی حرف اول را در زمینه خدمات دهی به مسافر می زدند. صحبت به این موضوع که می رسد، رهنما با هیجانی که از صدایش پیداست، می گوید: «آن زمان خیلی کم اتفاق می افتاد که اتوبوسی تک صندلی باشد و تعداد مسافر در این اتوبوس های سوپر دولوکس ۲۷ نفر بود. قیمت بلیت هم نسبت به سایر

شرکت های حمل و نقل گران تر بود.» رهنما به اقداماتی که برادران اطمینان در مشهد انجام داده اند، اشاره می کند و توضیح می دهد: «آن زمان مسافران گاه برای تهیه بلیت مجبور بودند پشت در گاراژها بخوایند. این دو برادر بعد از انتقال به مکان جدید در طبقه بالای گاراژ، هتل توحید را بنا می کنند تا مسافران بتوانند در آنجا اقامت کنند. گاراژ تی بی تی در سال ۶۰ یا ۶۱ که هیچ گاراژی مجهز به دوربین نبوده، برای ورود و خروج اتوبوس ها و زیر نظر داشتن تردها مجهز به دوربین بوده است.»

تی بی تی از گذشته تا امروز

بعد از انقلاب با متواری شدن صاحبان اصلی شرکت، بنیاد مستضعفان، اداره این شرکت را به عهده می گیرد و بعد از مدتی رانندگان که جمعی ۵۰۰ نفری را تشکیل می دادند، تعاونی ای تاسیس می کنند و سهام دار این شرکت می شوند و تی بی تی را از بنیاد تحویل می گیرند و شروع به فعالیت می کنند. نوع اداره این مجموعه نیز هیئت مدیره ای است. رهنما اشاره می کند که در سال ۵۹ دستور از وزارتخانه می آید که تمامی گاراژها باید ظرف مدت معینی به خارج از شهر منتقل شوند و این قانون شامل حال تی بی تی هم می شود، زیرا با گسترش شهر حالا دیگر تی بی تی وسط شهر واقع شده است و تردد اتوبوس ها سبب ترافیک و مشکلاتی برای شهروندان می شود. با آنکه دستور جابه جایی داده بودند، رفتن به مکان تر مینال جدید ۱۰ سال طول می کشد و تی بی تی در تاریخ یکم آذر سال ۱۳۶۹ به تر مینال قدیم نقل مکان می کند.

شرکت تی بی تی دیگر از آن خاص بودن سال های گذشته دور می شود و دیگر رنگ خاصی تداعی کننده این شرکت نیست و رانندگان لباس فرم ندارند، اما به تازگی حرکت هایی برای خاص شدن این برند انجام شده است. یکی از اتفاقات خوب برای این شرکت این است که

عضو فدراسیون بین المللی فیاتا شده و در زمینه حمل و نقل بین المللی کالا را به صورت زمینی، دریایی، ریلی و هوایی جابه جایی کند که این تنها در سایه فعالیت پنجاه ساله این شرکت قدیمی و فعال است.

گشتم نبود، نگر نیست

برای تکمیل این گزارش، بسیار پیگیری کردیم تا با خانواده اطمینان ارتباط برقرار کنیم، حتی با شرکت تعاونی شماره ۱۵ تی بی تی تهران هم تماس گرفتیم، اما متأسفانه هر چه گشتیم، بیشتر به در بسته برخورد کردیم. آن هایی هم که آدرس یا نشانی داشتند، آن قدر سنگ اندازی کردند که تصور کردیم چه رازی وجود دارد که نباید به آن دسترسی پیدا کرد. با آنکه برادران اطمینان در مشهد جزو اولین افرادی بودند که شرکت حمل و نقل را تاسیس کردند، کوچک ترین اسم و عکسی از آن ها در صنعت حمل و نقل شهرمان نیست!



در سال ۵۹ دستور از وزارتخانه می آید که تمامی گاراژها باید ظرف مدت معینی به خارج از شهر منتقل شوند و این قانون شامل حال تی بی تی هم می شود، زیرا با گسترش شهر حالا دیگر تی بی تی وسط شهر واقع شده است و تردد اتوبوس ها سبب ترافیک و مشکلاتی برای شهروندان می شود



دیگر از شرکت تی بی تی خبری نیست و جای آن را پروژه مجد گرفته است.